

nogen væsentlig Indvending derimod. Jeg tror, at de væsentligste Indvendinger, der ere gjorte gældende mod denne Sag, ere finansielle, og jeg skal senere komme ind paa denne Side af Sagen. Andragendet gaar ud paa, at Molerne ere for lave, der er stærkere Søgang og Bølgebrydning, end der kan udholdes, og at Havnen bør have en større Udbygning, navnlig fra 7—9 Fod særlig med Hensyn til Indsejlingen. Der er god Afkætning af Fiskevarer fra denne Fiskeplads til en nærliggende Købstad, som anløbes af Dampskibe Tegninger og Overlag af Ingeniør Zahrtmann foreligge. Med Hensyn til det andet Forslag, som jeg har tilladt mig at stille, nemlig angaaende en Baadehavn ved Bang Fiskeleje, ere Forholdene noget lignende som dem, jeg her har anført om Listed, men der er dog den Forskel, at Bang ikke tidligere har været saa heldig at faa noget Statsbidrag, hvorimod Listed tidligere har faaet et Bidrag fra Staten paa 9,000 Kr., men som ikke har været fyldestgørende paa Grund af, at det fremkom paa en Tid, da man maatte tage væsentlig Hensyn til Besparelse, og da man ikke havde den Erfaring med Hensyn til Fiskehavnes Bygning, som man senere har faaet. Derfor begærer man nu en Sum for at udvide og udbyde denne Havn, saaledes at den kan modtage større Fiskebaade med Dæk, hvorved Fiskeriet kan fremmes. I saa Henseende ere de Forhold, som ere gældende med Hensyn til Listed og Bang, nogenlunde ens. Havnen ved Bang er for lille. Der er stærk Sø- og Isgang, saa at Vand og Is trænge sig over Molerne og vælte sig ind i Havnen og ødelægge Fiskebaadene og Anstalterne deri. Efter hvad jeg nu har udtalt, finder jeg Anledning til at formene, at jeg tror, at der nu findes to Fiskehavne paa Bornholms Kyst, som maaste nok kunne være værdige til at være et Mønster for Havneanlæg ved Sjællands Vestkyst, hvor der jo som bekendt i høj Grad er Trang til Havneanlæg, idet der, saa vidt mig bekendt, lige fra den Næsviske Grænse og op til Slagen ikke findes en eneste Havn paa Sjællands Vestkyst, som kan siges at have nogen Betydning. Disse to bornholmske Havne, som jeg nu sigter til, ere Havnene ved Arnager og Snogebæk. De ere nemlig byggede saaledes, at for at forhindre, at Sandet skal lægge sig til og danne Grunde og Banker, som ere nogle af Havnevæsenets værste Fjender, saa bygges man nu Havnene saaledes, hvilket netop er Tilfælde med de to her nævnte, at de kun ved en meget aaben Søllebro staa i Forbindelse med Land,

og det har vist sig praktisk, idet disse Havne kunne holde sig saaledes, at der ikke lægger sig Sandbanker. Dette tror jeg, er et meget vigtigt Fremstrid med Hensyn til Havnebygning, som jeg i al Betsedenhed vil tillade mig at anbefale til Anvendelse andre Steder, hvor man har været meget tvivlsraadig og betænkelig med Hensyn til Havneanlæg, fordi man frygter for, at det ikke er muligt at værges sig mod Sandlægning, hvorved Havnen ødelægges og de dertil anvendte Midler naturligvis ville være spildte. Da denne Sag ikke tidligere har været forhandlet her i Realiteten, skal jeg tillade mig at gøre nogle yderligere Bemærkninger med Hensyn til denne Sag. Der er ikke saa sjældent udtalt her og andre Steder (ogsaa af de ærede Ministre), at Bornholm faar saa meget, at vi derovre have faaet alt, hvad vi have peget paa i Retning af Havnebevillinger. Dette er imidlertid noget, som trænger til nærmere Begrænsning, og jeg skal da tillade mig at udtale, at i de sidste 2—3 Aar er der ikke givet noget Bidrag til Havneanlæg ved Fiskepladser paa Bornholm, saa at dette jo lige som kunde tolkes som og tyde paa, at man nu bliver mere betænkelig, og at det bliver mere trangt at komme igennem med de Sager. Med Hensyn til den finansielle Side, som jo er den mest overvejende, vil jeg tillade mig at ty til Statistikken, og for saa vidt er det heldigt, at man her har en Statistikk, som man kan holde sig til. Naar man veed efter Statistikken, at det er saaledes, at der den 1ste April 1890 er udredet af Statskassen til Jærnbaner, Færge-Havne og deslige Ting 170 Mill. Kr., saa kunde jeg være tilbøjelig til at anfille en yderligere Beregning i saa Henseende. Da nu Danmark har 19 Amter, saa vil i Gennemsnit af disse Statsudgifter for hvert Amt falde noget som omkring 9 Mill. Kr. Jeg kan imidlertid ikke helt holde mig til denne Statistikk, fordi Bornholms Amt jo er ulige mindre end noget af de andre Amter i Danmark, og derfor kan man efter min Mening ikke fastholde denne Betragtning. Men jeg tror, der er en anden Maalestok, som nok vil være forholdsvis temmelig holdbar, og det er, naar man vil lægge Folkemængden til Grund. Naar man lægger Folketallet til Grund, udgør Bornholm en Sæksoghalvtredstindstyvendedel af Danmark, men efter denne Maalestok vilde der tilkomme Bornholm i Henseende til de store Midler, som ere udredede af Statskassen, 3,033,000 Kr. — Et noget andet Beløb er det, der er oppebaaret af Bornholm til Fiskehavne, et Beløb, som imidlertid kun